



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

43. Gratia ista quantum ad operandi modum est adiutorium sine quo non.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

mbus eam offert, at que ingerit ad salutem omnium conditor atque redemptor; ad hac illi longe a pietatis tramite recedentes, respondere praesumunt: non eam Salvator omnibus dedit, quia nec pro omnibus mortuus est. Et Massilienses apud Prosperum eam gratiae formam indecunt,

Prof. eam. de ingratis c. 10 vide & cap. 11. Videlicet 3. de haer. Pelag. c. 3.

Ut cunctos vocet illa quidem, invitetque, nec ullam Præteriens, si valeat communem asserre salutem Omnibus, & totum peccato absolvere mundam.

Plura diximus in hæresis Pelag. descriptione.

NOTA XL.

Gratia quodammodo sufficiens in Adam, Noë, Abraham Patriarchis, Sapientibus gentilium, in caelesti machina & creaturis.

Hæc sufficientem gratiam multiplicem constituunt recentiores, multisq; modis eam à Deo humano generi preparatam esse tradunt; ut primo in Adam & eius coniuge, in Noë & filijs eius, in singulis gentibus exorando viros sapientes & pios, ut Abraham & Patriarchis; in caelestium orbium & reliquarum creaturarum publicæ voce. In Iudæis qui legem habebant, totoq; pœnæ orbe dispersi erant. Ex quibus, inquit Lellius, apparet, quam multis & variis modis Deus hoc auxilium præparaverit, ut omnes eus possint esse participes.

Est lib. de præd. sect. 6.

Lib. de provident. non multum in principio.

Faust. lib. 2. cap. 2.

In Epist. Prof. ad Aug.

Massilienses eodem omnino modo, gratias istas generales prædicabant, quemadmodum latissimè videre licet in opusculo de providentia apud Prosperum, Semi-Pelagianâ fuligine non parum tincto: & apud Faustum lib. 2. & in Massiliensibus apud Prosperum, qui Dei auxilium commendantes, sive per naturalem sive per scriptam legem &c. homines universaliter vocari statuerunt.

NOTA XLII.

Item in forma Ecclesie, & prædicatione Evangelij generali.

Inter illas gratias sufficentes recensent etiam recentiores publicam Ecclesie formam, & doctrinam omnibus expositam. Nam Ecclesia sibi per omnes gentes dispersa, ut hæc ab illis veritatem discere possint, inquit idem Lellius.

Loco citato.

Prof. ad August.

In ead. Epist. ad Aug.

Prosper in Epist. ad August.

Faust. l. 2. cap. 6.

Eadem Ecclesiasticæ doctrinæ universalis gratia fuit Massiliensibus charissima. Nam ideo dicebant, omnem hominem ad credendum & operandum divinis institutionibus admoneri, adeoque gratiam referre, ut Hilarius testis est; ad ipsam vocationem, quæ præstatur indignis. Et apud Prosperum decernunt homines universaliter sive per naturalem sive per scriptam legem, sive per Evangelicam prædicationem vocari. Et Faustus: Fidelis divinis doctrinæ generalis inculcat, ac lumen credulitatis insinuat. Quod gratiæ genus apud Semi-Pelagianos perquam familiare fuit: & apud Pelagianos prædicatissimum.

NOTA XLIII.

Gratiam actualem internam utrique tribuunt.

Sed quia istæ Massiliensiu gratiæ pleræq; non nisi externæ sunt, vel certe non nisi

intellectu afficiunt, intactâ voluntate quæ præcipuè ad opera bona præstanda, imbecillis est, & adjuvari debet, hinc recentiores lato limite à Massiliensibus se distare putant, quod aliam omnibus præcedentibus gratiam adijciendo, prædicant, veram, & internam, & actualem, & in ipsa potentia voluntatis. Hæc gratia in recentiorum Molina, Suarez, Lessij, Vasquez, & aliorum scriptis est non solum: vocaturque congrua, quando eum ea voluntas operatur, incongrua quando eam cessando cessam facit: quibus nominibus crebriò à Lessio nuncupatur.

lib. de præd. sect. 2. r. 1. 2. 4. sep. 5.

Non est tamen quoddam ista interna gratia multum sibi recentiores isti blandiantur. Eandem ipsam & Massilienses ante ipsos agnoverunt, prædicarunt, & omnipinò etiam ad credendum & operandum necessariam esse confessi sunt. Scio hoc illis auctoribus paradoxam videri. Sed qui veritatem illius asserimus mea probatam videre velit, legat ea quæ fuscè diximus libro 8. de hæresi Pelagiana per multa capita, ubi hoc, nisi me fallit, ad oculum demonstravimus. Apud Hilarium enim ex magna parte se divisionem illam probare restantur, quæ sanctus Augustinus adiutorium gratiæ distulerat, ad adiutorium sine quo non, cum quo primus homo poterat perseverare si velle: & adiutorium quo: Hoc ad credendum tantum homini lapsio sufficere statuebant; cum primò homini ad omnia mandata adimplenda sufficeret: hoc verò ad opera bona post fidem esse necessarium. Quod cur latius & evidentiùs sibi ostensum velit, legat loca quæ citavimus. Frustra quippe hæc iteritus impenderetur formandæ probationi labor, quæ paucis pagellis revolutis, tota prolixè haberi, & legi potest.

lib. 1. 8. de hæres. Pelag. ap. 6. 7. 8. 9. 10.

NOTA XLIII.

Gratia ista quantum ad operandi modum est adiutorium sine quo non.

Porro quantum ad operandi modum gratiam istam ita recentiores aptant, ut accuratissimè tam illi generali voluntati divinæ quadret, quæ vult omnes salvos fieri, quantum in ipso est, tum liberæ voluntati. Nam primò statuunt eam esse talem, ut non sit gratia quæ sit opus, sed sine qua non fit: hoc est, nolunt esse talem gratiam, quæ statim atq; adesse vel inest voluntati consensus adesse facit: sed talem, ut consensus sentiat, si voluntas velit, sine ipsa tamen non fiat. Antiquè phrasim istam in auctorum istorum scriptis perquam familiarem: in influxu gratiæ & liberi arbitrij servitium sunt eam, a sine qua non existendi in verum naturæ. Et alio in loco multò post: Pelagianam tamen modo hæc (perseverare, se convertere &c.) tribuuntur Deo, tum quia Deus hominem ad hæc excitat & sollicitat, antequam de illis cogitet; tum quia ad hæc vires præbet, sicut quibus homo non potest in his quicquam. Et eum sibi alibi objecisset, ergo prædestinationem quam docuit, non fore causam cooperationis nostræ, quæ capitalis erat objectio, & cui non potest ullo modo satis fieri, nili modus influendi gratiæ explicetur, rel-

Est de grat. c. 10. n. 12. Cap. 11. n. 4.

pondet

Lib. de predest. Sancto. cap. 6. u. 30.
 Lib. de grat. eff. c. 10. mon. 13.
 ponder negando consequentiam: Quia per praedestinationem habemus vires, & AVXILIVM, SINE QVO NON POSVIMVS ad bonū opus cooperari. Vnde alio in loco categoricā & absolutā definitionē: Hanc conditionem (hic & nunc fieri) contrahit actus directē à libero arbitrio; à gratia autem solum indirectē, seu concomitantē, & tanquam à causa SINE QVA NON. Nisi enim gratia simul natura insueret, & iuvaret, liberum arbitrium non posset hanc conditionem actus tribuere. Haud scio an scrupulosius & accuratius naturam adiutorij sine quo non depingere posset: quod Augustinus statui innocentia hominum atq; Angelorum, integritq; viribus liberā voluntatis proprium facit, & ab adiutorio quo distinguit, quod fracta oppressa & liberā voluntati Christus Iesus Salvator mundi per crucem suam dedit. Quisquis autem ista duo adiutoriorum genera ita confundit, ut quod sanæ arbitrio voluntatis convenit, hoc ægroto tribuat, quod libero, hoc captivo, ut cum eo per vigorem suæ libertatis naturalem, seu ut Celestini Papa loquitur, per naturalem possibilitatem operetur, ille naturalem illam possibilitatem non esse perditam, contra ejusdem Celestini definitionem proficitur; multoq; magis arbitrium peccato non esse casum, imò longè robustius factum esse decernit, ut potè quod ante lapsum vehementissimarum passionum impetus, illamq; ingentem miseriarum catervam cum eodem adiutorio declinare quidem poterat, nullo verò pacto, si irruissent, superare: nunc verò post lapsu univèrsæ mortalitatis hujus ærumnas, tantarumq; concupiscentialium perturbationum tempestates ferre, vincere, domare potest. Quæ sine comparatione superant, quicquid integræ libertatis vires in humana angelicāq; natura potuerunt. Quod si vigor primæ libertatis tantoperè illatus perstitit, profectò peccatū originale funditus tollitur, & gratis Christus mortuus est. Liberum enim arbitrium per seipsum, cum solo pristino adiutorio sine quo non, non solum rectè operari, sed etiam ab ipso peccato resurgere potest; juxta illud S. Prosperi, quod in isto immobili Augustini principio fundatum est:

Nam si nunc etiam illi vigor ille maneret,
 In quo insons natura fuit: sua quemq; voluntas
 Conciliare Deo, penaque absolvere posset:
 Ne quisquam Christus mortem moriendo paret:
 Peccatum & mundi sanguis non tolletet Agni &c.
 Et quare non?

Celestin. in Epist. ad P. Gall. cap. 3. ad 2.

Prosper. corm. de grat. cap. 12.

Quoniam sapientia sana,
 Sana fides, sanum arbitrium, mens libera morbo
 Vitam agerent aquam summorum participatu.
 Hoc autem nunquam vel Prosper vel Augustinus aliter intellexit fieri posse, quam cum adiutorio illo sine quo non, quod instanter & constanter profundissimus Doctor etiam Adamo & Angeli, ad omnia opera & voluntates prorsus necessarium fuisse tradidit. Ex quo Christianus lector cernit, quò ista doctrina recentiorum istorum porrigat manus. Nec enim solius Lessij aut Molina: ista de adiutorio sine quo non sententia est, sed omnium qui istas gratias sufficientes & congruas sine adiutorio Christi quo potenter determinante voluntatem, tuen-

tur. Vnde similiter & Franciscus Suarez ut ostenderet Deum esse causam principalem discretionis unius ab alio, quamvis homo suā liberā determinatione bonum, quo discernitur, accipiat, rationē reddit: Quia hanc ipsam liberam determinationē SINE DEO INSPIRANTE ET ADIUVANTE HABERE NON POTEST. In quo & omnes ceteri istius gratiæ defensores consentiūt. Prorsus eodem modo hunc ipsum operādi modum gratiæ suæ Massilienses tribuerunt. Nam in Epist. Hilarij in illa divisione gratiæ, quam Aug. tradidit, ut alia sit, quæ fiat, ut homo perseveret; alia sine qua per liberum arbitrium perseverare non potest, posteriorem ejus partem tanquam aptissimam verissimamq; probant, alteram in prima voluntate credendi detestantur, tanquam per quæ desperatio hominibus exhiberetur. Quod alio in loco, qui à Lectore omnino consulendus, fusè demonstravimus. Neque enim sæpius eadem augēdis voluminibus, cum Lectorum tædio, repetenda sunt.

Suarri. l. 3. de auxili. cas. num. 9.

Hilarius ad mo. perseveret; alia sine qua per liberum arbitrium Augustinum.

Vide h. 8. de hares. Pelag. c. 6. & seqq.

NOTA XLIV.

Dat posse, si velit, non, ut velit.

Itaq; consequenter talem gratiam homini tribuunt, quæ det posse si velit, id est cum qua operetur homo, si velit, non quæ fiat ut velit. Quam sæpissimè recentiores velut palmarem gratiæ suæ distinctionem, ab eā quam alij nimis rigidam & potentem prædicant, inculcare solent. Vnde Lessius dicit: Voluntatem nostram posse gratia uti vel non uti, in opus examintendere vel negligere. Et exponens illa verba: Trahere &c. significatur inquit plurimos per illum tractū imitatos Christum, & omnes per illum posse, si velint. Ejusmodi phrasibus lucubrations eorum refertæ sunt.

Lib. de grat. eff. cap. 12. num. 4.

Ibid. c. 11. num. 11.

Hoc ipsum gratiæ genus summoperè probaverunt Massilienses, & quicquid potentius in voluntatem influeret velut libertatis interitū, & desperationis ansam apertissimam detestati sunt. Nam in Epist. Hilarij ad Aug. probant illud adiutorij genus, cum quo voluntas perseverandi & descendendi obtineat liberam potestatem: abijciunt illud, quo secundum Augustinum nunc ita Sancti iuvantur, ut declinare non possunt.

NOTA XLV.

Quam liberum arbitriū efficacem, vel inefficacem, seu cassam reddere potest.

Proinde rerum ipsarum nexu ducti docent ulterius gratiā suam esse talem, ut eam liberum arbitrium possit reddere efficacem aut inefficacem, efficientem aut cassam, prout liberrimo nutui ejus visum fuerit. Vnde Molina non semel dicit, quòd in potestate liberi arbitrij sit, auxiliū efficax & cassum inefficaxq; reddere. Item vel cassum reddere, vel efficere ut transeat in gratiam cooperantem. Et Lessius, quòd in potestate sit reddere gratiam pravenientem efficacem vel inefficacem in actu secundo, ubi & Molinam citat, & explicat in hæc verba, quæ produximus: quibus nihil aliud significatur, quam humana voluntatis esse, ut gratia operetur cum voluntate, aut cesset; agat aut otiosa sit.

Molina in Conc. q. 14. art. 13. disp. 40.

Ibid. disp. 43. Lessius de grat. c. 10. num. 9.

